

ВСЕБІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СКЛАДОВИХ СИЛ ОБОРОНИ

DOI: <https://doi.org/10.37129/2313-7509.2020.14.2.5-13>

УДК 355.02

О.М. Семененко¹, д.військ.н., с.н.с.<https://orcid.org/0000-0001-6477-3414>Н.О. Коркіна²Л.М. Семененко³Л.В. Добровольська⁴<https://orcid.org/0000-0002-6463-7639>М.О. Поливода⁴¹Центральний науково-дослідний інститут Збройних Сил України, м. Київ, Україна²Військова академія (м. Одеса), Україна³Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського, м. Київ, Україна⁴Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

АНАЛІЗ ГРОШОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ЗАРОБІТНИХ ПЛАТ ЦИВІЛЬНОГО ПЕРСОНАЛУ ВІЙСЬКОВОЇ НАУКОВО-ОСВІТНЬОЇ СФЕРИ КРАЇН НАТО ТА ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

У статті авторами розкрито результати порівняльного аналізу грошового забезпечення військовослужбовців та заробітної плати цивільного персоналу наукової і освітньої сфери країн НАТО та Збройних Сил України з метою визначення їх відповідності середньостатистичним стандартам країн НАТО. Досвід іноземних країн свідчить про те, що військовослужбовцям, зазвичай, встановлюється єдиний основний оклад, що залежить від присвоєного військового звання та вслуги років і інших факторів (кількості років на посаді, надбавки за складність служби, особливі, державного значення ступені, звання, нагороди тощо). Для цивільного персоналу, який працює в оборонних структурах цих країн (у керівництві, у науково-дослідних установах, навчальних закладах тощо) формула нарахування заробітної платні є посадовим окладом, який визначаються відповідно до тарифної сітки та стажу роботи, а також інші фактори пов'язані із родом діяльності (науковий ступінь, рівень професіоналізму, ефективність роботи, рівень навантаження, рівень компетентності тощо). Сформовано таблицю усереднених показників грошового забезпечення військовослужбовців та заробітної плати працівників. Показано неузгодженість грошового забезпечення військовослужбовців та заробітної платні цивільних осіб (працівників) наукової та освітньої сфери в установах Міністерства оборони України та країн НАТО (за номінальними показниками та показниками частки від середньої заробітної платні станом на січень 2019 року). За результатами порівняльного аналізу зроблені висновки щодо існуючих неузгодженостей показників заробітних плат військовослужбовців та цивільного персоналу наукової та освітньої сфери у Збройних Силах України, а також визначено можливі шляхи уникнення дисбалансу цих показників.

Ключові слова: порівняльний аналіз, грошове забезпечення, заробітна плата, наукова та освітня сфера, номінальні показники, показник частки середньої заробітної плати, метод нормування, невідповідність.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» Міністерству оборони України передбачено видатки для виплати грошового забезпечення військовослужбовцям ЗС України у сумі 49,6 млрд грн. Порівняно з 2018 роком фонд грошового забезпечення на 2019 рік збільшено на 15,2 млрд грн, або на 41%. Це дозволило виконати вимоги Постанови Кабінету Міністрів України (КМУ) №704 від 30 серпня 2017 року та Наказу Міністерства оборони України №745 від 26 червня 2018 року щодо збільшення розміру грошового забезпечення військовослужбовців не менш ніж на 30% [1–3]. Підвищення розмірів грошового забезпечення (ГЗ) військовослужбовців здійснено за рахунок збільшення його додаткових видів, зокрема, надбавки за особливості проходження служби та щомісячної винагороди (премії).

У 2019 році, відповідно до рішення Міністра оборони України, встановлено мінімальний розмір надбавки за особливості проходження служби – 65% від посадового окладу, окладу за військове звання та надбавки за вслугу років усім категоріям особового складу. Окремим категоріям військовослужбовців,

залежно від особливостей проходження ними військової служби, розмір зазначеної надбавки збільшується до 100 відсотків. Це такі категорії військовослужбовців, як, наприклад, лікарі, механіки-водії танків, гаубичних самохідно-артилерійських установок, БМП, наземні авіаційні спеціалісти, плавсклад, десантники, спецпризначенці, льотчики та інші. Сьогодні командир бригади, якому раніше платили 17,9 тисячі гривень, отримує приблизно 24,7 тисячі, а його заступник – 24,3 тисячі замість 16,8 тисячі гривень. Командиру полку підвищили зарплату із 16,8 тисячі гривень до 21,4 тисячі, а його заступнику – із 15,8 тисячі гривень до 20,5 тисячі. Грошове забезпечення командира роти збільшиться із 12,1 тисячі гривень до 15,4 тисячі, а командира взводу – з 10 тисяч гривень до 13,9 тисячі [1]– [4].

Постановка проблеми

Питання підвищення рівня соціального захисту військовослужбовців в останні роки є важливим пріоритетом розвитку ЗС України та держави в цілому, але позитивні моменти зростання грошового забезпечення військовослужбовців формують певний недолік щодо наявності явного дисбалансу між грошовим забезпеченням військовослужбовців та працівників ЗС України (державних службовців) на рівнозначних у військовій сфері посадах. Особливої актуальності це питання набуває у сфері науки та освіти, де значну кількість рівнозначних посад можуть займати як військовослужбовці так і цивільні особи. Для більш чіткого розуміння існуючої проблеми необхідно провести порівняльний аналіз обсягів грошового забезпечення військовослужбовців і заробітної платні (ЗП) цивільного персоналу ЗС України та країн НАТО на рівнозначних посадах у керівному апараті ЗС України, науково-дослідних установах та вищих військових навчальних закладах (ВВНЗ) в оборонній сфері.

Аналіз останніх досягнень і публікацій

Аналіз свідчить про те [1–13], що сьогодні є спроби системного аналізу динаміки грошового забезпечення військовослужбовців, активно вивчаються мотиваційні чинники щодо якісного виконання ними своїх обов'язків, достатньо часто потребують наукового обґрунтування доцільності введення чи припинення тих чи інших компенсаційних виплат тощо. Питання удосконалення системи забезпечення військовослужбовців ЗС України (зокрема структури грошового забезпечення) [4], сьогодні є одним із основних під час формування нових перспектив розвитку ЗС України відповідно до стандартів НАТО. У зв'язку із постійними змінами рівня мінімальної заробітної плати, доходів різних верств населення та конкурентоспроможності на сучасному ринку праці перегляд розмірів грошового забезпечення військовослужбовців ЗС України, повинен здійснюватися з одночасним переглядом заробітної платні цивільному персоналу, який в рамках демократичності суспільства має можливість працювати на рівнозначних посадах в установах Міністерства оборони України. Найбільш усього ця проблема притаманна науковій і освітній сфері, де в науково-дослідних установах та вищих військових навчальних закладах (ВВНЗ) на рівнозначних посадах можуть бути військовослужбовці та цивільний персонал. В сучасних умовах розвитку ЗС України тематика статті є достатньо актуальною та своєчасною.

Постановка завдання

Метою статті є проведення порівняльного аналізу грошового забезпечення військовослужбовців та заробітних плат цивільного персоналу військової наукової і освітньої сфери країн НАТО та ЗС України з метою визначення їх відповідності середньостатистичним стандартам країн НАТО.

Виклад основного матеріалу дослідження

Для проведення порівняльного аналізу було обрано такі країни: США, Німеччина, Франція, Велика Британія, Польща та Литва [4–10].

Досвід іноземних країн свідчить про те, що військовослужбовцям, зазвичай, встановлюється єдиний основний оклад, що залежить від присвоєного військового звання та вислуги років і інших факторів (кількості років на посаді, надбавки за складність служби, особливі, державного значення ступені, звання, нагороди тощо) (рис. 1).

Для цивільного персоналу, який працює в оборонних структурах цих країн (у керівництві, у науково-дослідних установах, навчальних закладах тощо) формула нарахування заробітної платні уявляє собою посадові оклади, які визначаються відповідно до тарифної сітки та стажу роботи, а також плюс інші фактори пов'язані із родом діяльності (науковий ступінь, рівень професіоналізму, ефективність роботи, рівень навантаження, рівень компетентності тощо) (рис. 2).

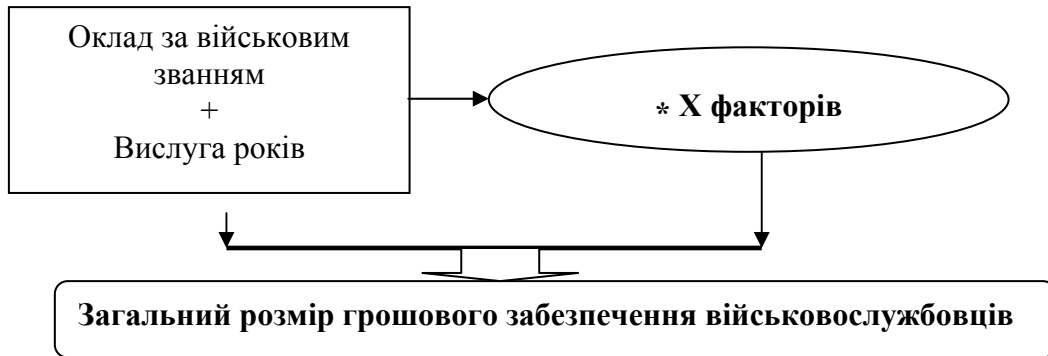

Рис. 1. Формула розрахунку грошового забезпечення в більшості країн, які підлягали аналізу

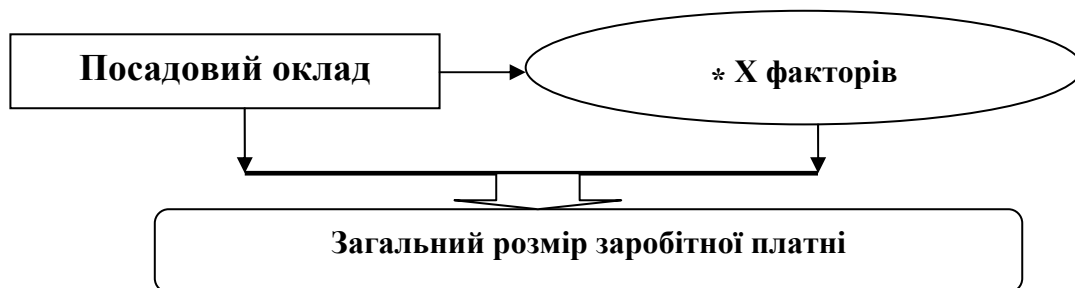

Рис. 2. Формула розрахунку заробітної платні в більшості країн, які підлягали аналізу

Сьогодні в Німеччині, Великій Британії, Польщі, Литві впроваджений позитивний досвід застосування єдиних тарифних сіток для оплати праці робітників бюджетних галузей. Це притаманно установам та закладам наукової та освітньої сфери в системі Міністерства оборони, одночасно із державним регулюванням в економічно розвинутих країнах, де все більш поширеними стають нові гнучкі системи оплати праці. Для усіх європейських країн притаманно розповсюдження систем плати за знання та компетенцію, що дозволяє краще врахувати індивідуальні особливості та потреби працівника за допомогою переведення частини «гнучких виплат» у ті програми, у яких він найбільш зацікавлений.

У табл. 1 наведені усереднені показники ГЗ військовослужбовців та ЗП працівників установах та закладах наукової та освітньої сфери в системі Міністерства оборони України та країн НАТО, які підлягали аналізу. Також в цій таблиці відображені показники середньої частки грошового забезпечення (ГЗ) військовослужбовців та середньої заробітної платні (СЗП) цивільних від загальної середньої заробітної платні в країні (за даними міжнародної організації торгівлі (МОТ) станом на січень 2019 року). Результати аналізу показують наявність деяких невідповідностей, які притаманні сьогодні Україні по відношенню до інших держав. На рис. 3 та рис. 4 наглядно видно ці невідповідності.

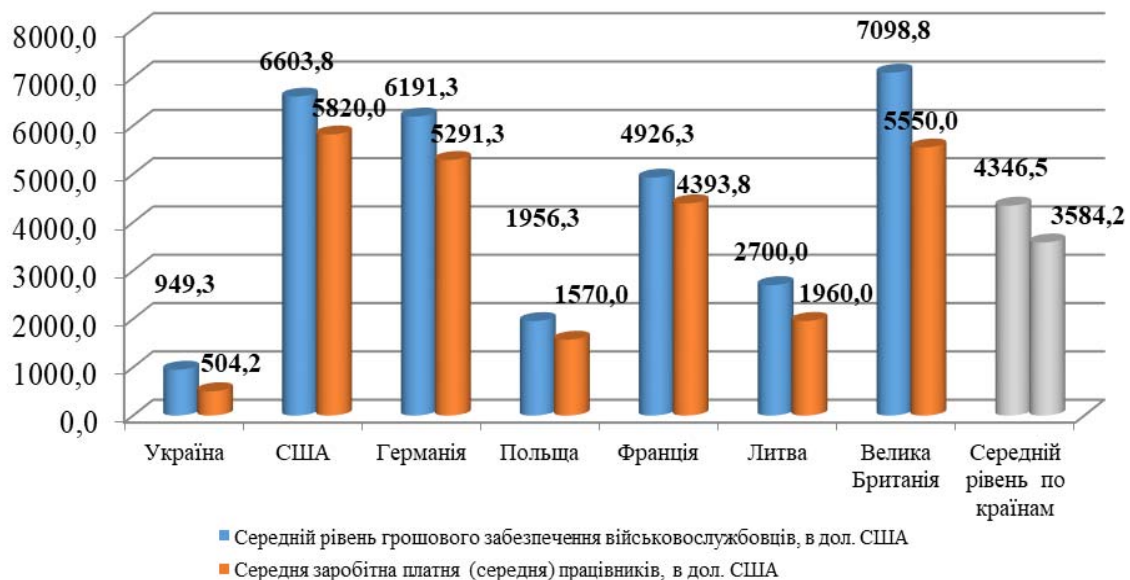
Проведений аналіз показав, що в середньому грошове забезпечення військовослужбовців в 4-4,5 рази менше середніх показників по країнам, а заробітна платня цивільного персоналу в 7-7,5 рази менше середнього рівня по країнам, які підлягали аналізу.

Таблиця 1

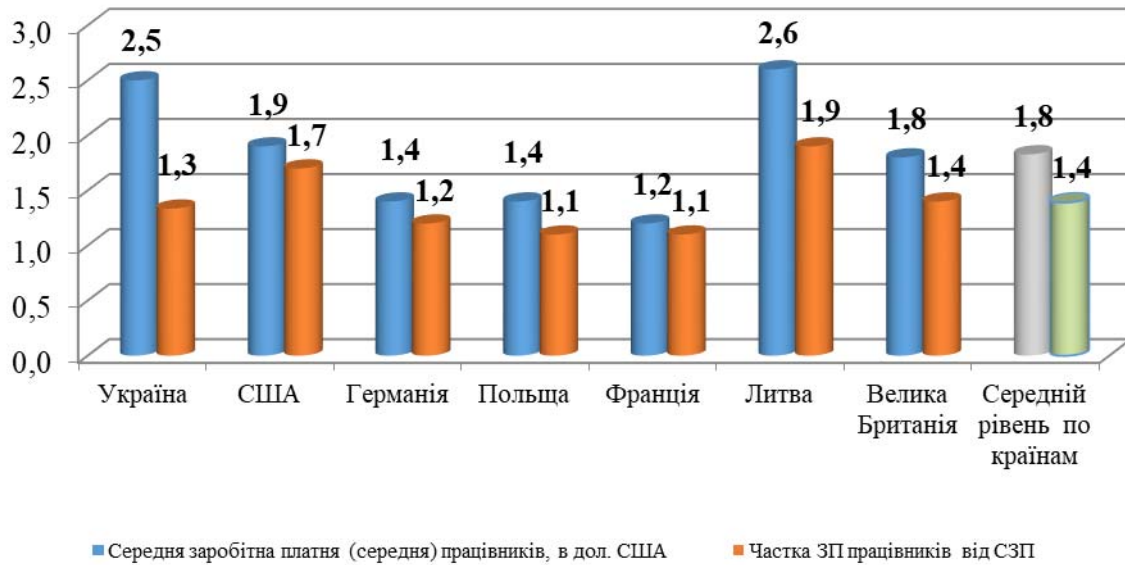
Середні показники ГЗ військовослужбовців та ЗП працівників наукової та освітньої сфери в установах Міністерства оборони України та країн НАТО

	Країна / Показники	Середній рівень грошового забезпечення військовослужбовців, у дол. США	Частка ГЗ військовослужбовців від СЗП	Середня заробітна платня (середня) працівників, у дол. США	Частка ЗП працівників від СЗП	Рівень неузгодженості ГЗ військовослужбовців та ЗП працівників за номінальним показником, %	Рівень неузгодженості ГЗ військовослужбовців та ЗП працівників за показником частки від СЗП, %
1	Україна	949,3	2,5	504,2	1,3	46,9	46,6
2	США	6603,8	1,9	5820,0	1,7	11,9	10,5
3	Німеччина	6191,3	1,4	5291,3	1,2	14,5	14,3
4	Польща	1956,3	1,4	1570,0	1,1	19,7	21,4
5	Франція	4926,3	1,2	4393,8	1,1	10,8	8,3
6	Литва	2700,0	2,6	1960,0	1,9	27,4	26,9
7	Велика Британія	7098,8	1,8	5550,0	1,4	21,8	22,2
8	Середній рівень	4346,5	1,8	3584,2	1,4	17,5	23,9

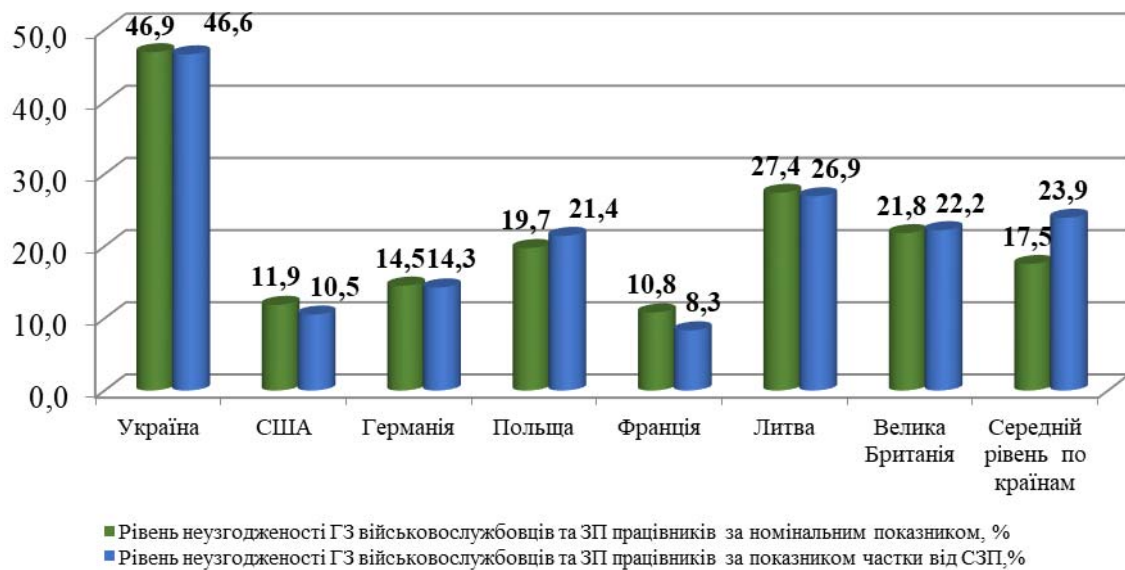
На рис. 3 наведені результати розрахунків рівня неузгодженості грошового забезпечення військовослужбовців та заробітної платні цивільних осіб (працівників) наукової та освітньої сфери в установах Міністерства оборони України та країн НАТО (за номінальними показниками та показниками частки від середньої заробітної платні станом на січень 2019 року). За показниками частки від середньої заробітної платні в країні станом на січень 2019 року за рівнем грошового забезпечення військовослужбовців Україна займає лідируючі позиції.

Рис. 3. Середній рівень ГЗ військовослужбовців та ЗП цивільного персоналу наукової та освітньої сфери в установах МО України та країн НАТО (за номінальними показниками станом на січень 2019 року)

Рис. 4. Середній рівень ГЗ військовослужбовців та ЗП цивільного персоналу наукової та освітньої сфери в установах Міністерства оборони України та країн НАТО (за показниками частки від СЗП в країні станом на січень 2019 року)

Рис. 5. Рівень неузгодженості ГЗ військовослужбовців та ЗП цивільного персоналу наукової та освітньої сфери в установах Міністерства оборони України та країн НАТО (за номінальними показниками та показниками частки від СЗП (січень 2019 р.))

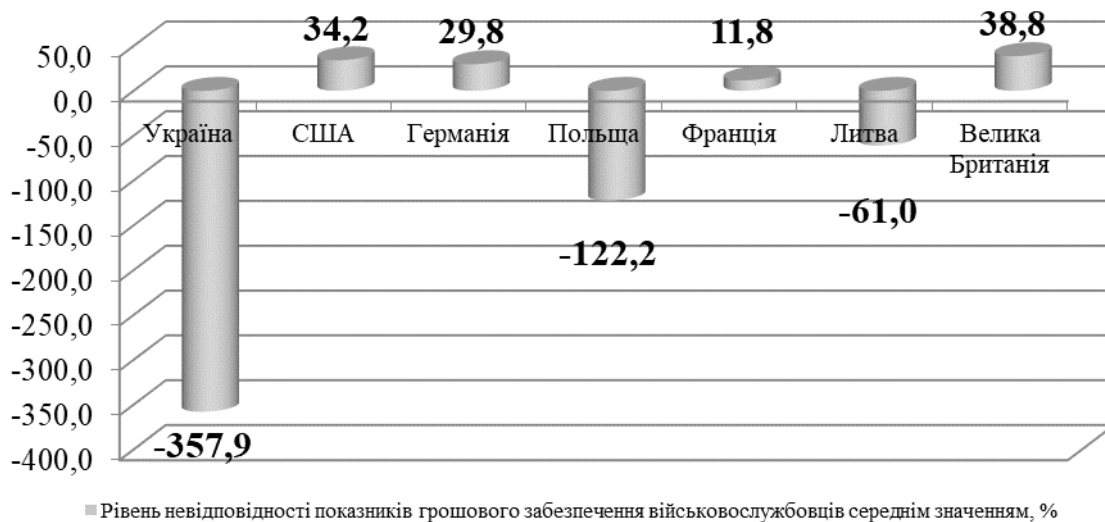
У табл. 3 наведені результати розрахунків відносних оцінок грошового забезпечення військовослужбовців та заробітної платні працівників наукової та освітньої сфери в установах Міністерства оборони України та країн НАТО методом нормування. На рис. 5 відображені результати розрахунків щодо рівня невідповідності ГЗ військовослужбовців в науково-дослідних установах МО України та країн НАТО середньому показнику за країнами, що підлягали аналізу (за номінальними показниками станом на січень 2019 року). На рис. 5 наведені результати розрахунків щодо рівня невідповідності ЗП цивільного персоналу в науково-дослідних установах МО України та країн НАТО середньому показнику за країнами, що підлягали аналізу (за номінальними показниками станом на січень 2019 року).

Таблиця 2

Порівняльна таблиця відносних оцінок ГЗ військовослужбовців та ЗП працівників наукової та освітньої сфери в установах МО України та країн НАТО методом нормування

№	Країна / Показники	Рівень невідповідності показників грошового забезпечення військовослужбовців середнім значенням, %	Рівень невідповідності показників грошового забезпечення військовослужбовців середнім значенням за показником частки від СЗП, %	Рівень невідповідності показників заробітної платні цивільних працівників середнім значенням, %	Рівень невідповідності показників заробітної платні цивільних працівників середнім значенням за показником частки від СЗП, %
1	Україна	-357,9	26,9	-610,9	-104,2
2	США	34,2	3,8	38,4	-81,8
3	Німеччина	29,8	-30,6	32,3	-115,9
4	Польща	-122,2	-30,6	-128,3	-126,4
5	Франція	11,8	-52,4	18,4	-126,4
6	Литва	-61,0	29,7	-82,9	-73,2
7	Велика Британія	38,8	-1,6	35,4	-99,3

Рис. 4. Рівень невідповідності ГЗ військовослужбовців в наукових та науково-освітніх установах та закладах МО України та країн НАТО середньому показнику за країнами, що підлягали аналізу (за номінальними показниками станом на січень 2019 року)

Аналіз отриманих результатів показує, що в установах та закладах наукової та освітньої сфери МО України та країн НАТО рівень ГЗ військовослужбовців на 350% нижче середніх показників, а рівень заробітної платні понад 600% не відповідає середнім показникам по країнам, які підлягали аналізу.

Результати аналізу показують (рис. 4, табл. 2), що Україна має достатньо критичні показники рівня неузгодженості грошового забезпечення військовослужбовців та заробітної платні цивільних осіб (працівників) наукової та освітньої сфери в установах Міністерства оборони України та країн НАТО – цей рівень сягає понад 45%, що практично в 3-4 рази більше ніж у провідних країн та 2-3 рази більше в країнах, які нещодавно стали країнами-членами НАТО (Литва, Польща). Така невідповідність створює передумови щодо:

- розбалансованості в обов'язках, які виконують особи цивільного персоналу на рівнозначних посадах з військовослужбовцями;
- порушення субординації у фінансовому забезпеченні – відповідні цивільні начальники отримують фінансове забезпечення в декілька разів менше за підлеглих;

- зниження ефективності роботи цивільного персоналу та низький коефіцієнт самовідданості на своїх посадах із-за порушення фінансової субординації щодо оплачування праці;
- відсутність зацікавленості цивільного персоналу підвищувати компетентність на посадах;
- порушення взаємостосунків в колективах та створення передумов до не стабільної обстановки в них тощо.

Висновки

Україна має достатньо критичні показники рівня неузгодженості грошового забезпечення військовослужбовців та заробітної платні цивільних осіб (працівників) наукової та освітньої сфери в установах Міністерства оборони України. Країни НАТО також стикаються із такою проблемою, але меншим чином, вона не перевищує 10-15%. Головною рекомендацією щодо усунення такого дисбалансу між досліджуваними показниками заробітних план цивільного персоналу та грошового забезпечення військовослужбовців можна вважати створення додаткових фондів щодо заохочення цивільних осіб наукової та освітньої сфери, та шляхом такої надбавки компенсувати існуючі розбіжності на аналогічних посадах.

Перспективи подальших досліджень

Предметом подальшого дослідження може бути обґрунтування шляхів зменшення невідповідності між рівнем грошового забезпечення військовослужбовців та цивільного персоналу в наукових та освітніх установах оборонної сфери законодавчим шляхом.

Список використаних джерел

1. Україна. Постанова КМУ. Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб: КМУ: постанова від 30.08.2017 № 704. Київ. URL: <https://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 17.06.2018).
2. Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам: Міністерство оборони України: наказ від 26.06.2018 № 745/32197. Київ. URL: <http://www.mil.gov.ua> (дата звернення: 17.06.2018).
3. Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам: Міністерство оборони України: наказ від 07.06.2018 № 260. Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0745-18/paran21> (дата звернення: 25.08.2019).
4. Підвищення грошового забезпечення військовим ЗСУ та ДССТУ з 1 січня 2019 року: Міністерство оборони України. URL: <http://www.mil.gov.ua/index.php> (дата звернення: 25.08.2019).
5. Зарплаты в научно-образовательном секторе разных стран мира: сравнительное исследование. URL: <https://valchess.livejournal.com/127996.html> (дата звернення: 20.02.2020).
6. Средняя зарплата ученых в России и США в 2019. URL: <https://newsland.com/user/4296648056/content/smi-sravnil-i-zarplatu> (дата звернення: 20.02.2020).
7. Зарплаты в научно-образовательном секторе разных стран. URL: <https://trv-science.ru/.../zarplatu-v-nauchno-obrazovatelnom> (дата звернення: 20.02.2020).
8. Средняя зарплата: сколько получают в разных странах мира. URL: Режим доступу: <https://podrobnosti.ua/2226456-kakaja-srednjaja-zarplata> (дата звернення: 11.04.2020).
9. Насколько хорошо за границей или Средние зарплаты в мире. URL: <https://visasam.ru/emigration/vybor/srednya-zarplata-v-mire.html> (дата звернення: 11.04.2020).
10. Какая зарплата у ученых в Западной Европе и США? URL: <https://thequestion.ru/.../kakaya-zarplata-u-uchenykh-v-zapa> (дата звернення: 11.04.2020).
11. Булкин И.А. Кто и как финансирует науку в Украине в XXI веке. В: Спільне. URL: <https://commons.com.ua/ru/kto-i-kak-finansiruet-nauku-v-ukraine-v-xxi-veke/> (дата звернення: 26.12.2017).

12. Булкин И.А. Масштабы кризиса финансирования научно-технической деятельности в Украине. В: Спільне. URL: по ссылке: [link] (дата звернення: 26.12.2017).

13. Україна. Закони. Про наукову і науково-технічну діяльність: Відомості Верховної Ради (ВВР): від 26.11.2015 № 848-VIII, № 3, ст. 25.

References

1. Resolution of the Cabinet of Ministers On the financial support of servicemen, members of the rank and file and some other persons № 704 (2017, August 30). *www.kmu.gov.ua*. Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/npas/250287238> (Last accessed: 17.06.2018) [in Ukrainian].

2. Order of Ministry of Defense of Ukraine On approval of the Procedure for payment of cash security to servicemen of the Armed Forces of Ukraine and some other persons № 745/32197 (2018, June 26). *www.mil.gov.ua*. Retrieved from: <http://www.mil.gov.ua>. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0745-18#Text> (Last accessed: 17.06.2018) [in Ukrainian].

3. Order of Ministry of Defense of Ukraine On approval of the Procedure for payment of cash security to servicemen of the Armed Forces of Ukraine and some other persons № 260 (2018, June 07). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0745-18/paran21>. (Last accessed: 25.08.2019) [in Ukrainian].

4. Ministry of Defense of Ukraine Increasing the financial support of the military of the Armed Forces and the State Security Service of Ukraine from January 1, 2019. *www.mil.gov.ua*. Retrieved from: <http://www.mil.gov.ua/index.php> (Last accessed: 25.08.2019) [in Ukrainian].

5. Salaries in the scientific and educational sector around the world: a comparative study. (04.03.2009). *valchess.livejournal.com* Retrieved from: <https://valchess.livejournal.com/127996.html>. (Last accessed: 20.02.2020) [in Russian].

6. The average salary of scientists in Russia and the United States in 2019. (n.d.). *newsland.com*. Retrieved from: <https://newsland.com/user/4296648056/content/smi-sravnil-i-zarplaty>. (Last accessed: 20.02.2020) [in Russian].

7. Salaries in the scientific and educational sector of different countries. (n.d.). *trv-science.ru* Retrieved from: <https://trv-science.ru/.../zarplaty-v-nauchno-obrazovatelnom>. (Last accessed: 20.02.2020) [in Russian].

8. Average salary: how much is received in different countries of the world. (n.d.). *podrobnosti.ua*. Retrieved from: <https://podrobnosti.ua/2226456-kakaja-srednjaja-zarplata>. (Last accessed: 11.04.2020) [in Russian].

9. How well abroad or the average salary in the world. (n.d.). *visasam.ru*. Retrieved from: <https://visasam.ru/emigration/vybor/srednya-zarplata-v-mire.html>. (Last accessed: 11.04.2020) [in Russian].

10. What is the salary of scientists in Western Europe and the United States? (n.d.). *thequestion.ru*. Retrieved from: <https://thequestion.ru/.../kakaya-zarplata-u-uchenykh-v-zapa>. (Last accessed: 11.04.2020) [in Russian].

11. Bulkin, I.A. (2017). Kto y kak fynansyruet nauku v Ukrayne v KHKHI veke [Who and how finances science in Ukraine in the XXI century]. *commons.com.ua*. Retrieved from <https://commons.com.ua/ru/kto-i-kak-finansiruet-nauku-v-ukraine-v-xxi-veke/> (Last accessed: 26.12.2017) [in Russian].

12. Bulkin, I.A. (2017). Masshtaby kryzysa fynansyrovanyya nauchno-tekhnycheskoy deyatel'nosti v Ukrayne [The scale of the crisis in financing scientific and technical activities in Ukraine]. *commons.com.ua*. Retrieved from <https://commons.com.ua/uk/masshtaby-kryzisa-nauki/> (Last accessed: 26.12.2017) [in Russian].

13. Law of Ukraine On scientific and scientific-technical activity № 848-VIII, (3, Art. 25) (2015, November 26). Information of the Verkhovna Rada (VVR) [in Ukrainian].

АНАЛИЗ ДЕНЕЖНОГО ДОВОЛЬСТВИЯ ВОЕННОСЛУЖАЩИХ И ЗАРАБОТНОЙ ПЛАТЫ ГРАЖДАНСКОГО ПЕРСОНАЛА ВОЕННОЙ НАУЧНО-ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СФЕРЫ СТРАН НАТО И ВООРУЖЕННЫХ СИЛ УКРАИНЫ

О. Семененко, Н. Коркина, Л. Семененко, Л. Добровольская, М. Поливода

В статье авторами раскрыты результаты сравнительного анализа денежного обеспечения военнослужащих и заработной платы гражданского персонала научной и образовательной сферы НАТО и Вооруженных Сил Украины с целью определения их соответствия среднестатистическим стандартам НАТО. Опыт зарубежных стран свидетельствует о том, что военнослужащим, как правило, устанавливается единый основной оклад, зависящий от присвоенного воинского звания и выслуги лет и других факторов (количества лет в должности, надбавки за сложность службы, особые, государственного значения степени, звания, награды и т.д.). Для гражданского персонала, работающего в оборонных структурах этих стран (в руководстве, в научно-исследовательских учреждениях, учебных заведениях и т.д.) формула начисления заработной платы является должностным окладом, который определяется в соответствии с тарифной сетки и стажа работы, а также другие факторы связаны с родом деятельности (научная степень, уровень профессионализма, эффективность работы, уровень нагрузки, уровень компетентности и т.д.). Сформирован таблицу усредненных показателей денежного обеспечения военнослужащих и заработной платы работников. Показано несогласованность денежного обеспечения военнослужащих и заработной платы гражданских лиц (работников) научной и образовательной сферы в учреждениях Министерства обороны Украины и стран НАТО (по номинальным показателям и показателям доли от средней заработной платы по состоянию на январь 2019). По результатам сравнительного анализа сделаны выводы о существующих шероховатостях показателей заработных плат военнослужащих и гражданского персонала научной и образовательной сферы в Вооруженных Силах Украины, а также определены возможные пути предотвращения дисбаланса этих показателей.

Ключевые слова: *сравнительный анализ, денежное обеспечение, заработная плата, научная и образовательная сфера, номинальные показатели, показатель частей средней заработной платы, метод нормирования, несоответствие.*

ANALYSIS OF THE MONEY SATISFACTION OF MILITARY SERVANTS AND SALARIES OF CIVILIAN PERSONNEL OF THE MILITARY SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL SPHERE OF NATO AND ARMED FORCES

O. Semenenko, N. Korkina, L. Semenenko, L. Dobrovolska, M. Polivoda

In the article, the authors disclose the results of a comparative analysis of the financial support of military personnel and the salaries of civilian personnel in the scientific and educational sphere of NATO and the Armed Forces of Ukraine in order to determine their compliance with the average NATO standards. The experience of foreign countries shows that servicemen, as a rule, are assigned a single basic salary, which depends on the assigned military rank and length of service and other factors (the number of years in the position, allowances for the complexity of service, special, state significance degrees, titles, awards, etc. etc.). For civilian personnel working in the defense structures of these countries (in the leadership, in research institutions, educational institutions, etc.), the payroll formula is the official salary, which is determined in accordance with the wage scale and length of service, as well as others factors are related to the type of activity (scientific degree, level of professionalism, work efficiency, workload, level of competence, etc.). A table of averaged indicators of financial support for military personnel and wages of employees has been formed. It shows the inconsistency between the financial support of military personnel and the wages of civilians (workers) in the scientific and educational sphere in the institutions of the Ministry of Defense of Ukraine and NATO countries (in terms of nominal indicators and indicators of the share of the average salary as of January 2019). Based on the results of the comparative analysis, conclusions were drawn on the existing inconsistencies in the salaries of servicemen and civilian personnel of the scientific and educational sphere in the Armed Forces of Ukraine, and possible ways to avoid the imbalance of these indicators were identified.

Keywords: *comparative analysis, financial support, wages, scientific and educational spheres, nominal indicators, indicator of parts of the average wage, method of rationing, discrepancy.*